І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII Ч. 135. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЛИПНЯ (JULY) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 135. VOL. LXVII.

ДЖАНСОН ОДНОДУШНО НОМІНОВАНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИМ КАНДИДАТОМ НА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА

КЕННЕДІ РЕКОМЕНДУВАВ ЦЮ НОМІНАЦІЮ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ГОЛОСІВ У ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ; ПІВНІЧНІ ЛІБЕРАЛЬНІ ДЕМОКРАТИ І РОБІТНИЦТВО НЕ Є ВДОВОЛЕНІ З ДЖАНСОНА

Лос Анджелес. — Демократична Крайова Номінаційна Конвенція 14-го липня через аклямацію найменувала на кандидата на віце - президента тексаського сенатора провідника демократів в Сенаті сенатора Линдона Б. Джансона. Це сталося на рекомендацію новонайменованого кандидата на президента сен. Джана Ф. Кеннеді, який цією номінацією хотів відновити партійну єдність і збільшити число голосів у виборах в південних стейтах, які підтримували кандидатуру Джансона на президента. Номінація Джансона не є приємною для деяких північних ліберальних демократів і для зорганізованого робітництва, яке давніше протестувало проти його президентської кандидатури, підтримуючи Кеннеді. Віце-президентську кандидатуру Джансона підтримували делеґації великих стейтів Ню Йорку, Пенсилвенії, Іллиной, Огайо, Каліфорнії і Ню Джерзі. Пропозиція Кеннеді про найменування Джансона викликала голоси здивування, бо була несподіванкою для всіх, бо між кандидатами на віце-президента згадували на першому місці сенатора Стюарта Саймінґтона з Мізурі, а також інших кандидатів з-поміж губернаторів. Сен. Кеннеді заявив, що тепер такий важливий час, що віце - президентом повинна бути така людина, яка є енерґійною і яка може мати довір'я від більшости виборців. Сенатор Кеннеді казав: „Я заявляв вже не раз, що в цих часах великого змагу американці мусять мати на пості віце-президента таку людину, яка буде здібною вирішувати всі важливі проблеми, які стоять перед цією країною і перед всім вільним світом. Ми потребуємо людини сильної, якщо ми маємо бути сильні, щоб ми могли перемагати і вести свій нарід шляхом волі. Линдон Джансон виявив при різних нагодах свої блискучі кваліфікації як провідник, якого ми потребуємо". Головним номінатором Джансона був впливовий губернатор Пенсилвенії Дейвід Л. Лоренс, а крім нього ще й сенатор Джексон і конґресмен з Іллиной негритянського походження — Вільям Л. Досон. Гадають, що цей останній „номінував" Джансона на те, щоб запевнити негритянських виборців, що їх політичні провідники не мають жадного застереження проти сен. Джансона, хоч він займає компромісове становище в справі расової сеґреґації. В політичних колах гадають, що виборчий список демократів, очолюваний католиком — сен. Кеннеді, який є північним лібералом і сен. Джансонм, який є протестантом і належить до Християнської Церкви та хилиться більше до консерватистів, повинен вдоволити всі верстви виборців і запевнити перемогу в цьогорічних президентських виборах Демократичній партії. Кеннеді має дістати голоси на Півночі, а Джансон на Півдні. Але найменування Джансона на віце - предентського кандидата дещо охолодило той ентузіязм, який був після номінації Кеннеді на президентського кандидата серед членів організації Американців для Демократичної дії, серед якої є численні політики негритянського походження. Викликало здивування і те, що сен. Джансон погодився прийняти кандидатуру на віце-президента, бо давніше його прихильники заявляли, що тексаський сенатор волів би затримати своє дотеперішнє місце провідника демократів в Сенаті, яке є важливіше від віце-президентури, яка не створює жадних впливів для її власника, згідно з конституцією цієї країни. Несподіванкою була номінація Джансона ще й тому, що він один день перед своїм найменуванням гостро критикував Кеннеді за те, що опускав засідання Сенату та не підтримав наґани для сенатора Джозефа Мек Карті. Джансон згадав також і батька сен. Кеннеді — Джозефа Кеннеді, який був американським амбасадором до Великої Британії тоді, коли там прем'єр був Невілл Чемберлен, який робив уступки Гітлерові в 1939 році, а амбасадор ЗДА його підтримував в тому угодівстві з нацизмом. На програму п'ятої сесії Конвенції, яка зачнеться о год. 7-ій ввечорі за східнім літнім часом, складаються: мистецька програма, молитва, відспівання національного гимну, промови всіх претендентів на кандидата на президента, промова кандидата на віце - президента сен. Джансона, який погоджується прийняти кандидатуру і промова кандидата на президента сен. Кеннеді. Сесія закінчиться молитвою і співом національного гимну.

Линдон Б. Джансон — демократичний кандидат на віце-президента ЗДА

ЗДА інформуватимуть британський уряд про заплановані лети своїх літаків

Лондон. — У відповідь на звернення британського прем'єра Мекмілена, щоб ЗДА інформували Велику Британію про пляновані і започатковувані ними із американських летунських баз у Великій Британії лети американських літаків, що їх Москва могла б вважати провокаційними, американський уряд на підписання окремої домови в цій справі. У висліді цієї домови З'єдинені Держави були б зобовязані інформувати заздалегідь британський уряд про кожний лет „загрозливий" з огляду нан можливість конфлікту із Совєтським Союзом. Ця домова не вибагало б ніяких поправок до існуючих між ЗДА і Великою Британією договорів у справі американських військових баз на території Великої Британії, підписаних ще в 1951 р., які передбачають стаціонування американських бомбардувальників й інших збройних сил на території Великої Британії. Звернувся Мекміллен за підписанням такої нової домови між ЗДА і Вел. Ббитанією внаслідок критичних завваг на тему існування американських баз в Англії, висловлюваних востаннє деякими британськими політичними діячами у зв'язку із справою збиття Совєтами американського літака РБ-47, який почав свій лет з американської бази в Англії.

Кеннеді заявляє, що не буде угодівства з Хрущовим

Ню Йорк. — Новонайменований демократичний кандидат на президента Джан Ф. Кеннеді надрукував статтю в часописах пресового концерну Герста, в якій заявляє, що „найближчий президент мусить ясно сказати Хрущову, що не буде жадного угодівства ЗДА у відношенні до СССР". Кеннеді написав, що у відношенні до Хрущова не може бути жадної різниці, чи в ЗДА є „президентом республіканець чи демократ". Не може бути угодівства, коли йде справа про волю, бо ЗДА не покинуть своїх основних політичних засад. ЗДА мусятв переговорювати з усіма, щоб осягнути мир у світі, але під час переговорів не може бути ілюзії, що ця країна робить це тому, йо вона почувається слабою. Кремль повинен знати, що терором не може нічого добитися від ЗДА".

ПОМЕР МИКОЛА ЦІНЮРЧИН

В четвер 14-го липня ц.р. помер несподівано довголітній секретар відділу Українського Народного Союзу ч. 196 „Вільні Козаки" в Джерзі Сиprésident. Покійний полишив у смутку дружину Анну та сина Володимира. Син покійного Михайло згинув у війні як вояк американської армії. Тіло покійного лежить у похоронному заведенні І. Ковальчика. Час і місце похоронів покищо не устійнені.

Заворушення в Конґо посилилися: збунтовані вояки стріляють і грабують

Леопольдвіль, Конґо. — В столиці Республіки Конґо виникли в четвер дня 14 липня ц. р., після рішення Ради Безпеки ОН вислати туди військові з'єднання ОН, нові посилені заворушення, продовжувані збунтованими вояками із конґійської армії і частинно місцевої людности, які стрілянням і грабуванням тероризують біле населення міста. Посилилися ці заворушення особливо після того, як бельгійський уряд сповістив, що уряд Республіки Конґо зірвав дипломатичні взаємини з Бельгією. Конґійці почали палити авта европейських і бельгійських військових з'єднань, призначених для встановлення порядку в місті. Невеликі числом бельгійські військові з'єднання і їхні порозсилані по місті стежі не мали можливости припинити цієї нової хвилі заворушень. У вуличних сутичках згинуло три конґійці. Представник ОН до Конґо д-р Ралф Бонч заявив, що військові з'єднання ОН прибудуть до Конґо найдалі до 48 годин в силі чотирьох батальйонів. Вони будуть діяти під командою шведського генерала Карла фон Горна. Уряд конґійської провінції Катанґи, очолюваний прем'єром Моісе Чомбе, який проклямував вихід цієї провінції із складу Республіки Конґо, сповістив, що він не дозволить на вступлення військових з'єднань Об'єднаних Націй на територію Катанґи і що про це він повідомив уже окремим листом генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда.

Міжнародний банк розвитку і відбудови позичив у Німеччині $ 240 мільйонів

Ню Йорк. — Центральний банк Німеччини (Ді дойтше Бундес банк) 13-го липня підписав умову з Міжнародним банком відбудови і розвитку, згідно з якою німецький банк позичає міжнародному банкові $240 мільйонів. Частина з тієї суми буде виплачена в німецьких марках. Це найбільший борг міжнародного банку поза ЗДА, і взагалі найбільший борг цього банку від 1957 року, коли ЗДА позичили були міжнародному банкові $250 мільйонів доларів. Відсотки від цієї позички виносять 4.5; вона має бути сплачена до 12-ох років. Сплати почнуться у вільному році позички і будуть відбуватися в 10-ох піврічних роках. В останніх трьох роках Німеччина уділила позичок на суму 650 мільйонів доларів. Більше як 60 відсотків капіталу міжнародного банку находиться в руках інвесторів в 40 державах.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** 14-го липня підписав закон про те, що не вільно вживати до губних помадок таких барвників, які можуть шкодити людському здоров'ю. Уряд здоров'я випробовував деякі барвники тим способом, що додавав їх до кормів тваринам і пізніше стверджував, чи вони викликають недугу пістряка у тварин.

● **В Ню Йорку померла** мільйонерка Каролайна Верц Стіл яка увесь свій мільйоновий масток записала своїй служниці, яка 32 роки в неї працювала, ставши її дорадницею і помічницею. В тестаменті вона назвала свою служницю панну Полу Велл своєю „компаньйонкою". Своєму шоферові Чарлзові Постові вона запосала $40.000, бо він їй вірно служив 16 років.

● **Департамент торгівлі** звітує, що в червні цього року рух у роздрібній торгівлі збільшився на 3 відсотки в порівнянні з травнем цього року. В 5-ох місяцях цього року загалом продано товарів на $52 більйони.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРОГОЛОСИВ „ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ" ТА ЗАКЛИКАЄ НАРІД З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДЗНАЧИТИ ЙОГО ВІДПОВІДНИМИ ЦЕРЕМОНІЯМИ І ПІДДЕРЖКОЮ „СПРАВЕДЛИВИХ АСПІРАЦІЙ ТИХ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"

Підготова до відзначення Тижня Поневолених Націй у Шикаґо

Вашинґтон. — Як у минулому, так і в цьому році президент Двайт Д. Айзенгавер видав датовану 17-го липня 1960 проклямацію, проголошуючи тиждень, що починається 18-го липня, як Тиждень Поневолених Націй та закликаючи нарід З'єдинених Держав Америки „відзначити такий Тиждень відповідними церемоніями і активностостями" та „студіями боротьби поневолених Совєтами націй і до повновного зобов'язання піддержати справедливі аспірації тих поневолених націй". Повний текст цьогорічної проклямації президента Айзенгавера в справі Тижня Поневолених Націй поданий на 2-ій сторінці в цьому числі.

Тим часом з усіх усюдів Америки дальше надходять повідомлення про широко закросну підготову відзначити цей Тиждень врочистими Богослуженнями на інтенцію поневолених народів в церквах і святинях усіх віровизнань, як і масовими публічними зібраннями, відповідними програмами в радіо і телевізії, як і відповідними інформаційними матеріялами в пресі. Організацію відзначень цього Тижня вів окремий Крайовий Комітет з проф. Левом Добрянським, головою УККомітету, на чолі. Льокальні Комітети очолюють переважно видатні місцеві американські діячі. В усіх цих Комітетах і підготовах беруть замітну участь місцеві українські громади і їхні діячі. Про найбільше інтенсивні заходи для відзначення цього Тижня інформовано головно з Ню Йорку, Шикаґо, Филаделфії, Клівленду, Боффало, Дітройту, Бостону, як і зряду інших міст і громад. Тиждень Поневолених Націй буде відповідно відзначений також на наших вакаційних оселях і у вакаційних таборах молоді. Масове зібрання в суботу і неділю 16 і 17-го травня відбудеться з відповідною програмою на оселі СУМА в Еленвіл, під час якого передбачений виступ голови Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів п. Степана Ленкавського, який перебуває тепер на відвідинах у цій країні, і буде також відповідна мистецька програма. Відповідною програмою в суботу, 16-го липня ввечорі, та Богослуженням в неділю, 17-го липня перед полуднем, буде відзначений цей Тиждень на Союзівці, оселі УНСоюзу в Кетскильських горах.

ЕКЗАРХ СТЕМФОРДУ ЗАКЛИКАЄ ДО ВСЕНАРОДНИХ МОЛІНЬ ЗА ЦЕРКВУ І НАРІД

Ню Йорк. — Екзарх Стемфордської Епархії єпископ Кир Амврозій Сенишин проголосив спеціяльний заклик до духовенства й вірних своєї епархії з нагоди Тижня Поневолених Народів, встановленого на дні 18-24 липня 1960 р. У цьому заклику до всенародних молінь за церкву і нарід сказано:

»„Молитва ломить залізо". — каже наша народна мудрість. Цей вислів народної мудрости має своє коріння у глибокій вірі нашого Народу в слова Христа, який сказав: „Істинно, істинно кажу вам: чого тільки попросите ви від мого Отця у ім'я моє, дасться вам. Просіть і отримаєте, щоб повна була ваша радість". (Іван XVI, 23-24).

Наведені слова Христа й ці слова, взяті з народної мудрости, є для нас, українців, особливо актуальні в цей час народного горя. Вже понад сорок років більшість нашого Народу карається в ярмі безбожного большевизму. Вже понад п'ятнадцять років вужча наша Батьківщина, Західня Україна, ділить страдницьку долю Східньої України. Наша Церква гонена, як за часів лютих Неронів і Діоклєціянів. Ворог Христа і нашого Народу позбавив нашу Церкву і Батьківщину тих прав, які, згідно з Божим і людським правом, належаться кожному. Скріпивши свою мілітарну силу, безбожний комунізм топче все, що святе. І виглядає, що немає сили, щоб той невиносимий, протизаконний лад можна було змінити. Одначе, такий погляд є помилковий. Все, що у людей видається неможливим, у Бога можливе. І Господь дає нам навіть зброю, і то сильнішу, як атомова чи воднева енергія. Ця зброя — це молитва. Молитва ломить залізо! Лише та молитва має бути ревна, витривала, покірна і сильна вірою. Застосуймо її в особливий спосіб у цей Тиждень Поневолених Націй, який ухвалив Американський Конгрес і який як Закон Держави підписав Президент Америки. З нами молитимуться мільйони інших народів, католиків і не-католиків. Просімо в особливий спосіб Христа Спасителя і Його Пресвяту Матір за поміч. Христос обіцяв тим, як просять, що будуть вони вислухані. „Просіть і дасться вам". (Мт. VII, 7 - 8).

До всенародних молитов у намірені нашої Церкви і Народу взиваю всіх вірних Стемфордської Дієцезії. Впр. і Всеч. Отці відправлятть в намірені Українського Народу в неділю 17-го липня св. Літургію і виголосять відповідну проповідь. Всі організації повинні взяти в тих моліннях зорганізовану участь із своїми прапорами. Нехай нікого не бракує в молитвах за кращу долю, за скоре визволення нашої Церкви і Народу.

Маю надію, що всі вірні Стемфордської Дієцезії об'єднаються в молитві за святу справу, і в тому намірені шлю моє архиєрейське Благословення.«

ЗДА ПІДТВЕРДЖУЮТЬ „ДОКТРИНУ МОНРО" ПРОТИ „БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДОКТРИНИ" СССР

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВИМАГАЄ У СВОЇЙ НОТІ ДО МОСКВИ, ЩОБ СОВЄТИ НЕ ВТРУЧАЛИСЯ У ВНУТРІШНІ СПРАВИ ЗАХІДНЬОЇ ГЕМІСФЕРИ

Вашинґтон. — У відповідь на заяву Нікіти Хрущова, проголошену ним у вівторок цього тижня, що Доктрина Монро уже мертва і на його погрози заатакувати ракетами З'єдинені Держави Америки, державний департамент ЗДА вислав совєтському урядові окрему ноту із рішучим підтвердженням зобов'язуючої важливої Доктрини Монро і з засудженням Хрущовської погрози як „відкритої загрози для світового миру". В ноті, апробованій през. Айзенгавером, висловлено контробвинувачення, що це Хрущов „намагається встановити большевицьку доктрину спрямовану на застосування совєтської мілітарної сили для підтримки комуністичного руху в тих чи ін. країнах світу". У своїй вівтірковій заяві Хрущов ствердив, що Доктрина Монро, встановлена для охорони Америки перед втручанням посторонніх сил, сьогодні уже пережилася і що вона, так сказати, померла природньою смертю, але ж не зважаючи на те З'єдинені Держави намагаються використовувати цю доктрину ще й далі для керування всіми латино-амер. країнами і для свого втручання у їхні внутрішні справи. Заперечуючи цю видумку Хрущова, державний департамент ствердив, що принципи Доктрини Монро, є „такі ж важні сьогодні, як вони були 1823 року, коли ця доктрина була встановлена" і ці принципи лягли сьогодні в основу „міжамериканської системи безпеки здійснюваної в рямцях Організацій Американських Держав". Водночас із цим державний департамент засудив гостро намагання Хрущова втручуватися у справи західньої гемісфери, заявляючи, що совєтський прем'єр, „присвоїв собі самовільно права встановляти, які міжнародні договори мають чи не мають бути зобов'язуючими, не зважаючи навіть на те, що в цих договорах Совєти не брали ніякої участи". Такі намагання забирати голос у справах договорів між посторонніми державами і вирішувати про те, що вони є незобов'язуючі для якоїсь із заінтересованих сторін, вмішуючися цим у справи взаємин між іншими державами, названо в ноті державного департаменту ще одним доказом совєтського втручання у внутрішні справи інших країн. В дальшому у ноті стверджено, що „кинута так легковажно совєтським прем'єром погроза застосувати збройну силу у вирішуванні спірних справ країнами Західньої Гемісфери суперечить основним принципам Хартії Об'єднаних Націй, яка відкидає застосування сили для полагоджування міжнародних конфліктів" і що „ця відкрита загроза для світового миру, заповіджена так брутально совєтським провідником, виявляє всю гіпокризію його протестів проти порушення цього миру".

Арґентина звернулася до Куби з закликом припинити совєтське втручання

Вашинґтон. — З поінформованих арґентинських політичних кіл повідомляють, що арґентинський уряд звернувся до кубинського режиму, очолюваного Фіделем Кастром, з закликом припинити совєтське втручання у внутрішньо- і зовнішньополітичні справи Куби. Виникли ці вістки у зв'язку із Конференцією Організації Американських Держав, скликаною на суботу дня 16 липня ц.р. до Вашинґтону, в якій візьмуть участь представники 21 американської держави. Амбасадор Перу до цієї Організації Хуан Батіста де Ля Валь запропонував, щоб згадана конференція взяла на свій розгляд справу кубинської скарги на економічну агресію З'єдинених Держав, із якою то скаргою Куба звернулася до Об'єднаних Націй. На думку Батісти де ЛяВаля, розгляд скарги Куби в рямцях Організації Американських держав відібрав би Совєтам можливість втручатися в цю внутрішньо-американську справу. Водночас із цих арґентинський амбасадор до Гавани мав з'ясувати кубинському урядові небезпеку погроз Хрущова про застосування ракет проти ЗДА в обороні Куби для міжнародних взаємин, дораджуючи водночас із цим Кубі передання її конфлікту із ЗДА на вирішення Організації Американських Держав.

Совєтський травлер виконував шпигунські завдання біля берегів ЗДА

Вашинґтон. — Представник фльоти скликав 13-го липня пресову конференцію до Пентаґону, на якій подав до відома цензурований звіт розвідчого відділу фльоти про те, що в квітні ц. р. совєтський травлер кружляв біля узбережжя ЗДА коло Лонґ Айленд в тому часі, коли в тій околиці відбувалися пробні вправи з підводними човнами, озброєними ракетами „Поляріс", які мають нищити ворожі підводні човни і літаки. Цей звіт опублікували на те, щоб здемаскувати Хрущова, який гостро критикує ЗДА за те, що вони ведуть розвідчу службу, а одночасно висилає свої шпигунські кораблі з радаровими приладами, щоб виконувати шпигунські завдання вздовж американських берегів. Совєтський травлер, який нібито мав ловити рибу, зблизився був на кілька миль до берегів ЗДА, і кружляв там впродовж 5 днів.

У СВІТІ

● **Британське Колоніяльне Бюро** сповістило, що у зв'язку з плебісцитом, який має вирішити справу майбутнього державно-правного становища Південного Камеруну, і який відбудеться дня 11 лютого 1961 року, в цій країні будуть стаціоновані тимчасово британські військові з'єднання. Камерун є територією, яка під сучасну пору перебуває під опікою ОН. Згідно із заявою британських офіційних кіл, стаціонування британського війська у Камеруні не має нічого спільного з подіями в бельгійському Конґо.

● **Швайцарський уряд призначив** своїм новим амбасадором до ЗДА д-ра Авґуста Р.Ліндта. Д-р Ліндт, 54 літ, народжений в Берні, займає від 1956 року становище високого комісара Об'єднаних Націй для справ втікачів. Виконувати обов'язки амбасадора почне він аж з кінцем цього року, після того, як закінчиться реченець його урядування на становищі комісара ОН. Дотеперішнім амбасадором Швайцарії до ЗДА був Анрі де Торренте.

● **З комуністичної в'язниці** в Чехословаччині звільнено американського вояка Ендрю А. Беллричарда із Сан Джозе, який два роки тому, дня 7 липня 1958 року, пропав був на території прикордонного містечка Вельдгавз, де він відбував свою прикордонну службу. Він мав залишити самовільно своє становище і перейшов для якоїсь мети чехословацьку границю. На границі його схоплено і чехословацький суд засудив його на два роки в'язниці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Демократичний кандидат

Демократична партія З'єдинених Держав, що починає свій родовід від Томаса Джефферсона, третього президента ЗДА на самому початку минулого сторіччя, вже знає, на чому стоїть. Її конвенція в Лос Анджелесі схвалила цього тижня програмову плятформу і обрала свого кандидата на президента країни, що мав би, завдяки тій плятформі, дістатися до Білого Дому на найближчих чотири роки і ту плятформу практично здійснювати у внутрішній та закордонній політиці. Очевидно, що програмова плятформа не є зобов'язуючим країну законом, і з практики відомо, що вона більше служить для передвиборчої акції, ніж для пізнішого практичного поступування. „Визвольна політика" у плятформі Республіканської партії, що, у протиставленні до „політики здержування" демократичного уряду, допомогла республіканцям здобути в 1952-му році владу і опісля перетворилась у теперішню „політику співіснування", може послужити на це яскравим прикладом. Тим то і в самих виборах рішає не так кожночасна плятформа, як радше загальна опінія про партію і, головно, індивідуальність кандидата на президента.

Якщо в такому світлі оцінювати демократичного кандидата, массачусетського сенатора Джана Ф. Кеннеді, то треба признати, що вигляди демократів здобути перемогу у найближчих виборах ця кандидатура у відповідній мірі скріплює. Доказом цього може бути дотеперішній „рекорд" Кеннеді як старшини - героя у війні і як спочатку конґресмена, а від 1952-го року сенатора в Конґресі З'єдинених Держав, про що мова в окремій його біографії на іншому місці в цьому числі. Але не останнім доказом його спроможностей і характеристикою його індивідуальности може бути і його поведінка та активність, що принесли йому перемогу у виборі його кандидатом уже в першому голосуванні на партійній конвенції.

Найвидатніші американські коментатори, характеризуючи демократичного вибранця Кеннеді, вважають його за небуденну індивідуальність, за людину, яка знає, чого хоче, і вміє осягнути те, чого хоче. Великою його прикметою вважається те, що він „слухає всіх, але має свій розум", і те, що він не любить оцінювати і представляти справи ліпше, ніж вона, в його переконанні, є на ділі. Очевидно, що є також цілий ряд „обставин", які можуть мати поважний, а то й рішальний вплив на вибір президента. У випадку Кеннеді серед таких „обставин" називають його приналежність до Католицької Церкви, його молодість, його заможність і багато дечого іншого. Але з дотеперішньої кампанії виходить недвозначно, що ті „обставини" не пошкодили, а радше допомогли йому здобути демократичну номінацію. Все ж таки не можна забувати, що змагання відбувалося досі більше чи менше доброзичливо в рямках одної партії, а справжня „проба сил" почнеться щойно в зустрічі і змаганні з другою партією та її кандидатом. В такому змаганні ті самі „обставини", що допомогли сенаторові Кеннеді здобути партійну номінацію, можуть мати цілком протилежний вплив. Натомість досить несподіване рішення Кеннеді вибрати собі на виборчого партнера, як кандидата на віце - президента, сенатора Линдона Джансона, що опісля й був одноголосно номінований, тільки потверджує опінію, що Кеннеді знає, чого хоче і як того добиватись.

Очевидно, що сьогодні було б ще передчасно займати становище та передбачати вислід листопадових виборів. Ще бо залишається багато нез'ясованих справ, ще не схвалила своєї плятформи і формально не вибрала свого кандидата Республіканська партія, та й ціла передвиборча кампанія, що з повною силою почнеться після республіканської конвенції, допоможе кожному з нас виробити собі свою власну опінію і про програму і про кандидата, щоб у листопадових виборах з повним переконанням і з чистим сумлінням віддати свій голос за того, кого вважатимемо найліпшим і найбільш кваліфікованим на найвищий і найбільш відповідальний пост — президента З'єдинених Держав Америки.

У нашому випадку для характеристики демократичного кандидата варто ще пригадати протокол із 23-ої конвенції Українського Народного Союзу, в якому на сторінці 105-ій записано: „Тим часом зголошено, що на конвенцію загостив сенатор Джан Кеннеді з Массачусетсу. Сенатор Кеннеді, привітавши конвенцію і делеґатів та давши признання українцям за їх великий вклад у розвиток цієї країни та у визвольні змагання українського народу, висловив впевненість, що вже недалекий той час, коли Україна стане вільним і рівним партнером усіх вільних націй світу". Інша справа, що сенатор Кеннеді тоді ще не був кандидатом на президента і що такі й подібні привітання та заяви склало тоді 18 сенаторів і конґресменів як з Демократичної, так і з Республіканської партії.

Тиждень Поневолених Націй

В цьому році Америка вже вдруге відзначає Тиждень Поневолених Націй. Ідеї що лягли в основу резолюції Американського Конґресу в справі цього Тижня Поневолених Націй, прийнятої 17-го липня 1959 року, і проголошеної того ж дня проклямації президента Айзенгавера про започаткування щорічного відзначування такого Тижня урядом і народом З'єдинених Держав Америки, були фундаментом американської Декларації Незалежности з 4 липня 1776 року із висловленим в ній правом уярмлених і гноблених людей і націй звільнятися із накинутої їм неволі і самовизначуватися у своєму змаганні до волі, щастя і добробуту. Відданість цим ідеалам і їх повсякчасна оборона є невід'ємною частиною американської історичної традиції протягом уже майже двох сторіч існування і розвитку ЗДА з колишньої колонії в могутню світову імперію.

Висловлення і підкреслення в резолюції Конґресу ЗДА права на свободу і незалежність народів, поневолених аґресією і насильством тепер червоної Московії, зустрілося із запеклим спротивом заприсяжених ворогів свободи також тому, що цю вимогу свободи для поневолених пов'язано в резолюції із глибоким розумінням природніх зв'язків, які існують між ЗДА й усіма тими народами, що своїми і їх кров'ю та працею спричинилися у великій мірі до могутности ЗДА. З атаками проти відзначування Тижня Поневолених Націй виступили не тільки кремлівські самодержці, але й репрезентанти російської політичної еміграції, беззастережні оборонці „єдиної неділимої" Росії і завзяті противники права самовизначення народів, які входили в склад цієї імперії як збройно завойовані чи поневолені внаслідок зламання укладених договорів.

Але всі ці атаки червоних і білих російських імперіялістів, всі їх спроби здискредитувати резолюцію і висловлену в ній тенденцію підтримки для „справедливих аспірацій на волю і національну незалежність" поневолених Совєтами народів, всі намагання заперечити виявлену державнотворчими актами цих народів волю жити свобідним і суверенним життям, не тільки залишились безуспішними, але й у великій мірі посилили рішучість американського народу вдержати зобов'язуючою прийняту минулого року резолюцію і продовжувати щорічне урочисте відзначування Тижня Поневолених Націй аж до часу, коли „воля і незалежність будуть досягнені для всіх поневолених націй світу". З другого боку, підривна робота деяких чинників особливо з російських неділимських середовищ привела до мобілізації й зґуртування в одному фронті оборони Тижня Поневолених Націй представників усіх національних груп, зв'язаних узлами споріднення і землячтва з названими в резолюції поневоленими народами, і до їх одностайної й маніфестаційної участи у відзначуванні цього Тижня.

Провідну ролю в щорічному проведенні акцій і святкувань, зв'язаних з Тижнем Поневолених Націй, відіграли і відіграють американські українці, репрезентовані Українським Конґресовим Комітетом. Ця першість зобов'язує всі українські церковні парафії й громади, всі українські установи, організації й товариства, — всю українську громаду в ЗДА до якнайчисленнішої участи в запланованих Богослуженнях, урочистостях й імпрезах. Цією масовою й одностайною участю українці, як і інші національні групи в ЗДА, докажуть свою відданість ідеям свободи, покладеним в основу Тижня Поневолених Націй, і виявлять свою всесторонню підтримку для започаткованої найвищими установами ЗДА — їх законодатною і виконною владою — акції в користь поневолених Москвою народів, що для них — як колись для американців — ідеї Декларації Незалежности і праведний закон Вашинґтона є імперативом і дороговказом у їхній визвольній боротьбі.

НАС ЖДУТЬ...

Нас ждуть, що знову ми прилинем
На рідні села і міста,
Що ми ярмо з народу скинем
І Матір знімемо з хреста.

Нас ждуть по тюрмах бідні бранці
І сплять, нас бачачи ві сні,
Щоб знов в сльозах устати вранці
І гризти ґрати навісні.

Нас ждуть в ярах і в пущах темних
Голодні й голі втікачі
І вже до гуркотів таємних
Не прислухаються вночі.

Нас ждуть в зеленій Буковині,
В Угорщині, в Галичині,
На кожнім кроці України,
Де тільки падали в борні.

Де впало крови хоч краплина,
Де тільки тихий стогін чуть,
Всі, як душа одна, єдина,
Нас ждуть.

О. ОЛЕСЬ

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ 1960

ПРОКЛЯМАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ ДВАЙТА Д. АЙЗЕНГАВЕРА З 17 ЛИПНЯ 1960

„Тому, що багато націй в світі були поневолені імперіялістичною й аґресивною політикою совєтського комунізму; і

Тому, що народи опанованих Совєтами країн позбавлені їхньої національної незалежности і особистих вольностей; і

Тому, що громадяни З'єдинених Держав зв'язані родинними вузлами і принципами з тими, що люблять волю і справедливість на кожному континенті; і

Тому, що це є відповідно і властиво заманіфестувати народам поневолених націй підтримку уряду і народу З'єдинених Держав Америки для їхніх справедливих аспірацій на волю і національну незалежність; і

Тому, що Конґрес спільною резолюцією, прийнятою 17 го липня 1959, уповноважнив і просив Президента З'єдинених Держав Америки видати проклямацію з проголошенням третього тижня липня 1960-го року „Тижнем Поневолених Націй" та видавати подібну проклямацію кожного року аж до часу, коли воля і незалежність будуть досягнені для всіх поневолених націй світу:

Отже тому я, Двайт Д. Айзенгавер, Президент З'єдинених Держав Америки призначаю оцим тиждень, що починається 18-го липня 1960, як Тиждень Поневолених Націй.

Я запрошую нарід З'єдинених Держав Америки відзначати такий тиждень відповідними церемоніями і активностями та закликаю його до студій боротьби поневолених Совєтами націй і до поновного зобов'язання піддержати справедливі аспірації тих поневолених націй.

В доказ того я оцим кладу свій підпис та кажу прибити печатку З'єдинених Держав Америки.

Дано в місті Вашинґтоні цього 17-го дня липня в році Божому 1960 та в році Незалежности З'єдинених Держав Америки 185-му. Підписано Д. Д. Айзенгавер".

ТЕКСТ РЕЗОЛЮЦІЇ СЕНАТУ І ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРИЙНЯТОЇ ДНЯ 17 ЛИПНЯ 1959

„Тому, що велич З'єдинених Держав завдячується у великій частині їхній спроможності досягнути демократичним процесом гармонійну національну єдність свого народу, хоч він є різних расових, релігійних і етнічних походжень; і

Тому, що це гармонійне об'єднання різних елементів нашої вільної суспільности привело нарід З'єдинених Держав до теплого розуміння і симпатії для аспірацій народів по всіх усюдах і до признання взаємозалежности народів і націй світу; і

Тому, що поневолення основної частини населення світу комуністичним імперіялізмом перетворює в глум ідею мирного співіснування між націями і приносить шкоду природнім зв'язкам і взаємопорозумінню між народом З'єдинених Держав і іншими народами; і

Тому, що від 1918-го року імперіялістична й аґресивна політика російського комунізму принесла в результаті створення величезної імперії, що становить страшну загрозу для безпеки З'єдинених Держав та всіх інших вільних народів світу; і

Тому, що імперіялістична політика комуністичної Росії привела, посередньою чи безпосередньою аґресією до знищення національної незалежности Польщі, Мадярщини, Литви, України, Чехо-Словаччини, Латвії, Естонії, Білоруси, Східньої Німеччини, Болгарії, континентального Китаю, Вірменії, Азербайджану, Грузії, Північної Кореї, Альбанії, Ідель Уралу, Тибету, Козакії, Туркестану, Північного В'єтнаму та інших; і

Тому, що ці поневолені нації вважають З'єдинені Держави за твердиню людської волі і шукають в них проводу в здійсненні свого визволення та незалежности і в привернені їм радости волі їхньої християнської, жидівської буддистської та іншої релігії і їхніх індивідуальних вольностей; і

Тому, що для національної безпеки З'єдинених Держав є вітальним, щоб прагнення волі і незалежности народами цих завойованих країн було постійно вдержуване живим; і

Тому, що прагнення волі і незалежности величезною більшістю народів цих поневолених країн становить могутню перешкоду для війни і одну з найліпших надій на справедливий і тривкий мир; і

Тому, що годиться, щоб ми урядовим шляхом виразно заманіфестували народам історичний факт, що нарід З'єдинених Держав поділяє з ними їхні аспірації щодо відновлення їхньої волі і незалежности. Отже тому нехай буде

постановлено Сенатом і Палатою Репрезентантів З'єдинених Держав Америки, зібраних у Конґресі, що Президент З'єдинених Держав має повновласть і його прохається видати проклямацію, яка призначає третій тиждень липня 1959 р. як „Тиждень Поневолених Націй" і запрошує нарід З'єдинених Держав відзначити цей тиждень відповідними церемоніями та активностями. Президента далі уповноважується і прохається видавати подібні проклямації кожного року аж до такого часу, коли воля і незалежність будуть досягнені для всіх поневолених націй світу".

НА ТЕМИ ДНЯ

СОВЄТСЬКІ ПІРАТИ

Зістрелення совєтськими винищувачами американського літака RB-47, коли летів він над міжнародними водами, ведучи електромагнетичні дослідження в арктичних околицях, і вбивство чотирьох американських летунів, що виконували доручену їм мирну місію, — новий ганебний акт большевицької політики міжнародного розбою і провокування міждержавних конфліктів.

Совєтські пірати вчинили свій беззаконний напад з розмислом, без будь-якої зачіпки чи хоч би одного пострілу збоку залоги американського літака. Коли судити з виступів Нікіти Хрущова в зв'язку з цим інцидентом, то, під сучасну пору, зокрема з огляду на напруження між ЗДА і Кубою, такий інцидент був для Москви незвичайно потрібний, і вона його зааранжувала, збивши американський літак над міжнародними водами і виловивши двох живих пілотів і тіло одного з убитих членів залоги нібито на совєтських територіяльних водах.

З цього погляду Совєти нагадують душогуба, що, замордувавши людину на шляху, перетягає її труп на свій ґрунт, щоб виправдати свій злочин конечністю... самооборони.

У намаганні інсценізувати новий факт „аґресії" ЗДА на совєтську територію, большевики виявили нечувану навіть в історії піратських „подвигів" перфідію і цинізм. Нападаючи колись на кораблі, грабуючи їх і вбиваючи або полонячи їх залогу, міжнародні пірати чинили це відкрито і, зловлені ,не відпекувалися своєї вини. Совєти ж, зістрелявши літак і спричинивши смерть більшости членів його залоги, десять днів мовчали, не зважаючи на ведені летунством ЗДА й інших країн розшуки. Що більше, вони самі, з „доброї волі", брали участь в розшуках літака, добре знаючи, що з ним сталося.

Що літак RB-47 не був зістрелений над совєтськими територіяльними водами чи в совєтських повітряних просторах, доводить також зміст ноти, висланої з Москви 11-го липня ц. р. Місце піратського нападу визначено в цій ноті дуже загальниково, ствердженням, що американський літак порушив державні кордони СССР за 22 кілометри на північ від рогу Святий Ніс, і що він летів у напрямку на місто Архангельськ. Совєтське вияснення, що літак був збитий на схід від рогу Святого Носа доказує, що він міг бути або заґнаний туди совєтськими винищувачами, або ж що рештки його залоги затягнули туди большевики.

Своєю рішучою відповіддю на совєтські обвинувачення американський уряд розкрив перед цілим світом забріханість совєтських паліїв війни, стверджуючи водночас виразно й відкрито, що це не збоку ЗДА існує загроза світового миру, але збоку Москви, яка, створюючи міжнародні конфлікти, загрожує світові новою світовою війною.

ДЖАН ФІЦДЖЕРАЛД КЕННЕДІ

Найменований на конвенції Демократичної партії кандидат на президента Джан Фіцджералд Кеннеді не є новаком у політичному житті цієї країни, — його прізвище вже кілька років згадується на сторінках преси і в радіових та телевізійних програмах, в яких називали його найсильнішим демократичним кандидатом на президента. Події на Демократичній Конвенції 13 липня виправдали ці передбачення, бо він легко переміг своїх противників в першому голосуванні, а між тими противниками був і такий сильний та впливовий державний муж, як тексанський сенатор Линдон Б. Джансон.

Автор видрукованого в „Ню Йорк Таймсі" життєпису Джана Ф. Кеннеді називає його людиною, яка любить „перемагати". І справді життєпис массачусетського сенатора цілком виправдує цю характеристику.

Джан Ф. Кеннеді народився 2-го травня 1917-го року як друга дитина своїх батьків, які мали дев'ятеро дітей. Його батько був тоді на шляху здобуття великого маєтку. Його мати Ровз Фіцджералд є донькою колишнього мейора Бостону Джана Ф. Фіцджералда.

Молодий Джан Кеннеді скінчив приватну початкову а потім середню школу. Високу освіту здобув він у Гарвардському Коледжі і в Лондон Скул оф Економікс.

Під час другої світової війни ляйтенат Джан Ф. Кеннеді малощо не загинув на Тихому океані біля Соломонових островів. Але відвага й сила духа врятували його, і він, як про це повідомляв у 1943 році розвідчий відділ фльоти, до того ще врятував важко попеченого машиніста свого корабля. Вчепившися зубами за рятунковий пояс, ляйтенант Кеннеді впродовж 5-ох годин тримав машиніста над поверхнею води, аж поки не добився з іншими членами залоги до одного з островів.

В 1947 році, зараз після закінчення війни, 30-річний Кеннеді здобув становище конґресмена, на якому перебував упродовж трьох каденцій. В 1952 році він вирішив здобути пост республіканського сенатора, теперішнього американського представника в Об'єднаних Націях Генрі Кебота Ладжа. Ладж злегковажив собі молодого противника і поїхав до Европи намовляти тодішнього команданта збройних сил НАТО Двайта Д. Айзенгавера, щоб прийняв від Республіканської партії кандидатуру на президента. Коли Ладж вернувся з Франції, Кеннеді мав уже добре наладнаний апарат для ведення виборчої кампанії в кожному виборчому повіті Массачусетського стейту. Коли прийшли вибори, Айзенгавер здобув у тому стейті 54,2% голосів, але Ладж програв вибори в користь Кеннеді, який здобув 51,3% голоса і став сенатором свого стейту.

В 1958 році у виборах до Сенату республіканці змогли поставити Кеннеді тільки легкий спротив, але він не злегковажив виборців, бо вже тоді його згадували серед демократичних кандидатів на президента, і рішив показати що має за собою переважаючу більшість. Він так завзято вів передвиборчу кампанію, що у виборах здобув 72% всіх голосів.

Формальним претендентом на кандидата на президента став Кеннеді 2-го січня ц. р., але до того часу він уже об'їхав всі стейти, виголошуючи промови. Сенатор Линдон Б. Джансон закидав Кеннеді, що він занедбував працю в Сенаті, ведучи передвиборчу кампанію, але цей закид не пошкодив массачусетському сенаторові. Виборці переконались, що Кеннеді має непохитну волю перемогти на номінаційній конвенції в Лос Анджелесі.

Кеннеді брав участь в сімох правиборах — і кожного разу перемагав. Навіть прихильники відраджували йому брати участь у правиборах в Західній Вірджінії, бо в тому стейті, де є тільки 5% виборців - католиків, могла пошкодити йому приналежність його до католицизму. Але Кеннеді не настрашився цього і виграв поважною більшістю. Не пошкодив йому там і його демократичний противник — Гюберт Гомфрі, який страшив виборців тим, що, мовляв, мільйонер Кеннеді неприязно ставиться до бідніших верств населення.

Переміг Кеннеді у правиборах і сенатора Вейна Морса, який був певний перемоги у своєму власному стейті Ореґон.

Успіх Кеннеді в Лос Анджелесі — це завершення його дотеперішніх перемог. А підготовляв він її також і своїм пером. В 1940 році він видав книжку п. з. „Чому Англія спала?", в якій писав про непідготовленість англійців до другої світової війни. В 1956 році вийшла його книжка „Профілі відважних" — про сенаторів, що відзначилися відвагою в ділянці політики. За ту книжку дістав він нагороду Пуліцера. В 1960 році появилась його книжка „Стратеґія миру", в якій він зібрав свої заяви і промови в справі закордонної політики, миру і оборони. Ця книжка стала Кеннеді у великій пригоді, бо під час виборчої кампанії її автор міг легко збивати закиди противників, відсилаючи їх до цієї книжки, в якій подав він своє політичне „вірую".

Треба ще згадати, що Джан Ф. Кеннеді одружений з Джекveліною Лі Бувієр, від якої має трилітню доньку Каролайну, і сподівається нової дитини восени цього року.

Вільний час Кеннеді любить проводити в кіні або в читанні історичних і мемуарних творів.

ЗДА ВЕДУТЬ ВПЕРЕД У ПРОДУКЦІЇ КЕРОВАНИХ РАКЕТ

Обирн, Массачусетс. — Директор Центру для справ летів в космічних просторах, який находиться в Гантсвіллі в Алябамі д-р Вернгер фон Бравн заявив, що ЗДА ведуть перед в продукції далекосяжних ракет, і що СССР тільки в деяких ділянках випереджає ЗДА. „Ми ведемо перед в цілому ряді наукових дослідів, казав фон Бравн, і в кількості потрібних інформацій. СССР веде перед тільки в тому, що може випускати в космічні простори більше тягарів як ЗДА. Але ми працюємо в Гантсвіллі в тому напрямку, щоб випередити СССР".

Інж. Андрій Палій — Торонто

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ

(Присвята в десяті роковини смерти інж. Юліяна Павликовського)

(3)

Незалежно від цього наводимо для прикладу тільки сектор української молочарської кооперації, який цікавив нас безперервно живіще з безпосередньої діяльности. Уже з цього прикладу матимемо уявлення про розвій в інших більших секторах.

Статистика українських молочарських кооператив
(у польських злотих)

Назва:	1928 р.:	1931 р.:	1933 р.:	1936 р.:	1938 р.:	1939 р.:	1944 р.:
Число мол. кооператив	211[1]	99[2]	135[2]	135[2]	143	187	173
достава молока в літрах	—	—	4,947.000	7,949.000			
Уділи	—	—	552.000	1,060.000			
Запасний Фонд	—	—	638.000	2,126.000			
Будинки	—	—	402.000	1.054.000			
Машини і устаткування	—	—	603.000	1,623.000			
Балянсова надвишка	—	—	40.000	22.000			
Членів — доставців молока					220.000 осіб	—	—
Виріб масла					3,645.000	—	—
Платних працівників	26		немає даних			300	600

[1] мішані кооперативи і чисто молочарські
[2] районові молочарні.

Так зорганізована українська кооперація давала тисячам осіб різних фахів скромний заробіток саме в той час, коли в державних і приватних польських установах для наших людей місця не знаходилось.

Безсумнівно, що тієї могутньої праці не могли виконати самі платні робітники. Крім них створилась широка сітка добровільних співробітників, які працювали з ідейних мотивів.

Це були передусім священики, свідоміші селяни, міщани, ремісники і т. п. На окрему увагу заслуговують старші віком особи, емерити (професори, вчителі, судові радники і т. п.), яких поважало громадянство за їх досвід, знання і широкі зв'язки. Цей велетенський апарат в цілому краю допомагав у виконанні масових національно - громадських завдань, як ,наприклад, вибори, святочні маніфестації, протести, організовані в цілому краю. У зв'язку з цією інтенсивною працею витворилась серед нас національна солідарність і взаємна пошана, що їх диктувала життьова потреба. Людей шанували не за їх особистий маєток, але за їхню громадську працю. Такі передові люди силою факту ставали авторитетом для загалу, і в такий спосіб зродився серед нас неписаний закон публічної опінії, якому ніхто не важився протиставитись.

Згадуючи — з браку місця — тільки загально кооперативних діячів, хочеться між іншими назвати передусім, крім сл. п. Ю. Павликовського, ще таких, як незабутні Юліян Шепарович, Микола Капуста, адв. Мих. Волошин та інж. Євген Храпливий, а з наддніпрянців адв. Мих. Корчинський, інж. Олександер Зибенко, що помер в Австралії, та Андрій Жук, який живе у Відні і якому саме тепер сповнюється 80 років життя і 60 років громадської праці.

Рівночасно з розвитком кооперації пожвавлювалось й громадське життя і діяльність на культурно - освітньому відтинку. „Рідна Школа", „Просвіта" і споріднені з ними організації знаходили повне зрозуміння і активну підримку кооперації в людах і в грошах. Внаслідок цього розвивались преса і видавництва, які користуючись облегшеною кольпортажею за посередництвом організ. кооперативної сітки, діставали додаткові матеріяльні засоби у формі платних оголошень, реклям та датків від кооперативного світу.

Кооперація підтримувала українське шкільництво, зокрема піклувалась торговельними школами „Просвіти" у Львові, „Рідної Школи" в Яворові і ін. В парі з цим підготовлювано нові кадри кооперативних працівників на однорічних молочарських курсах у Стрию, в однорічній

(Закінчення на стор. 3-ій)

Парафіяльна школа при церкві св. о. Николая в Боффало, Н. Й.

В листопаді 1957 року прийшов новий парох до церкви св. отця Николая в Боффало, Н. Й., о. Микола Вояковський з дорученням заснувати цілоденну школу і збудувати шкільний будинок. Як на місцеві обставини і на загальне матеріяльне положення парохіян в тому часі справа виглядала майже не можливо до виконання. Бо був тут час добробуту, добрих зарібків і первісного запалу, в якім можна було без особливіщої натуги виконати це доручення. Але, як казав Овідій „первісна золота доба проминула" і настав час довготривалого страйку сталеварів, а відтак ще й інших страйків. Перенесено з міста деякі фабрики в зовсім інші й далекі околиці і настали численні звільнення з роботи: одним словом, настали непригожі часи, щоб можна в них започаткувати збірку датків і жертв на будову цілоденної школи.

Все таки з початку шкільного року 1958-59 новий парох винаймав в одній католицькій школі вільні кляси і одержав від Шкільної Влади дозвіл на заснования цілоденної парохіяльної школи. Треба було поборювати різні трудноші, почавши від заанґажування учительських сил, від переконування парофіян, що добре зроблять, якщо дадуть своїх дітей до школи.

Не була це легка справа. Ніде правди діти, новий о. парох мусів рішитися самостійно діяти, бо не відомо було, на кого можна б полягати. Парохіяни не живуть в місті компактно. Треба було поконувати віддаль і треба було впливати на волю батьків, щоб все таки стали піонерами цілоденної парохіяльної школи. Закуплено зразу один, відтак другий автобус, і наладнано плянове привожування дітей до школи і відвожування домів. І не обійшлося без терпких слів, мовляв „школа на колесах".

А однак та „школа на колесах" започаткувала і вже двічі зорганізувала Концерт в честь Тараса Шевченка в 1959 і 1960 році силами виключно шкільної молоді парохії св. о. Николая так, як це колись було, в нормальних відносинах на Рідних Землях. Школа св. о. Николая виступила на тих концертах з дбайливо приготованими програмами і ми не чули, щоб діти в програмі ужили хоч одно чуже слово. Ми були свідками, як шкільні діти користувалися українською мовою з гарною вимовою у своїх продукціях.

Хор школи св. отця Николая в числі ста дітей заспівав Заповіт Тараса Шевченка (Стеценка), „Думи мої", а по закінченій програмі національний гимн „Ще не вмерла Україна". Виконання хороспіву було гарне. Велика заля „Дніпра" була виповнена вщерть. Публіка нагороджувала виконавців довготривалими оплесками. Ми чули на залі признання під адресою цього шкільного хору.

Діти люблять свою парохіяльну школу. Родичі вдоволені, бо переконалися, що школа, до якої вони посилають своїх дітей, це справді Рідна Школа.

В минулому році в місяці грудні о. парох Вояковський проголосив збірку на будову школи і молитовниці в одному будинкові, на закупленій за готівку церковній площі в гарній частині міста та рівночасно подав до відома, що всі формальності зв'язані з приступленням до будови, покінчені і при сприятливих умовинах погоди будова шкільного будинку розпічнеться.

Були різні труднощі, але ви таки на щиру радість всім добрим і свідомим парохіянам і їхньому о. парохові, будинок Школи і Молитовниці „росте в очах". Тепер є перерва в мурованню із-за ґенерального страйку будівельних робітників, страйк скінчиться, і ми будемо мати і нашу Рідну Школу і Молитовницю під покровою Матери Божої.

Шкільний хор парохіяльної цілоденної школи св. о. Николая в Боффало, Н. Й., який виступав на концерті Тараса Шевченка 20 березня цього року

І розпалений вогонь бажання в серцях парохіян мати свою парохіяльну школу — не гасне. Парохіяни, часто з всією родиною приходять на приходство, щоб спільно дати свою родинну жертву на святе діло. Навіть діти використовують всякі можливі нагоди, щоб тільки хоч „щось" зібрати на будову шкільного будинку.

Може це декому не подобається, що наші діти вчаться в своїй Рідній Школі, в якій працюють наші вчителі та загал парохіян солідарно працюють, щоб почате діло щасливо довершити. Це є наша золота праця для Бога, Церкви і Народу.

Михайло Монилевич

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

школі у Львові, на вакаційних курсах і т. п. Широко розходились журнали „Кооперативна Республіка", „Кооперативний Вісник" і „Кооперативне Молочарство" та неперіодичні видання на теми кооперації.

У сільсько - господарській ділянці „Маслосоюз" добився значного піднесення молочности селянських корів завдяки імпортові расових корів і створенню зародових обор у Коршові й Милованні. Спільно з „Сільським Господарем" створено секції годівельного матеріялу, де знайшли фахову працю українські ветеринарні лікарі. Деякі кооперативи організували по селах амбуляторії для членів і їх родин. „Маслосоюз" зорганізував у Гребенові, в горах, відпочинкову оселю для своїх співробітників.

Кооперація морально й матеріяльно підтримувала українські тіловиховні організації молоді як „Пласт", „Сокіл", спортове товариство „Україна" у Львові і в інших містах. Кооперативні повітові осередки і централі у Львові радо приймали на працю визначних змагунів українських спортових товариств.

Знаменним було те, що поважніші приватні фірми як: „Нова Фортуна", „Елеґант", „Ароза" та інші, у власному інтересі також застосовували у себе суспільний характер ведення підприємств. За це кооперація стала для них першим відборцем продукції. Власники фабрики „Елеґант" Скопляк і Левицький опікувались і фінансували спортове Т-во „Україна". По утраті нашої державности українська кооперація прийняла на працю багато братів із східніх земель України, навіть на високі й відповідальні становища. В подібний спосіб під час другої світової війни знайшли собі працю чимало українських втікачів від большевицького терору..

Дехто подумає, що на з'язованій канві пропущено видатну діяльність на політичному полі Ю. Павликовського. Хоч інж. Ю. Павликовський мав політичне знання й ерудицію, як правник і економіст, і був активним членом сойму й сенату у Варшаві, ми все ж заступаємо думку, що він своєю вдачею не був ніколи практичним політиком. Його душа і серце схилялися до суспільної праці. Він не вмів кривити душею, що інколи є неминучим у політичній тактиці. Він був членом партії УНДО і членом Надзірної Ради „Діла", але, не дивлячись на це, був завжди сприйнятливий для всіх інших наших національних політичних партій. Ба, навіть польський політичний світ цінив його, як знавця економічних та хліборобських питань, і хоч був він твердий і непоступливий щодо українських інтересів, шанував його за висококультурну поведінку.

Накресливши в загальних рисах осяги кооперативної економіки на Західній Україні, будемо вдячні сучасникам тої доби за евентуальні поправки неточностей в ім'я історичної правди. Ми переконані в тому, що ідейні кооператори виконали чесно працю для народу і Батьківщини, згідно з гаслом інж. Ю. Павликовського: „Вірні ідеалам українського народу та покликові рідної землі".

(Кінець)

● **Представник уряду здоров'я в Ню Йорку Говард А. Меррі** заявив, що тисячі міських голубів, які живуть в дикому стані, є розсадниками різних недуг. В Ню Йорку не вільно труїти голубів, і тому вони тут свобідно розмножуються. Місто Портленд в Мериленді знищило тисячі голубів, отруївши їх намоченою в отруї кукурудзою.

● **Західньонімецькі соціял-демократи** погодилися на кандидатуру Віллі Брандта, теперішнього посадника західнього Берліну, на становище майбутнього канцлера Західньої Німеччини. Вибори нового канцлера мають відбутися в 1961 році.

● **В Туреччині ув'язнено 29 осіб**, причасних до змови спрямованої проти „національної революції" і підозрілих у нелеґальній підривній діяльності.

З наших буднів

КАМ'ЯНІ ХРЕСТИ

Тепер часто приходять з Краю такі фотознімки: благословлення надгробного хреста на могилці когось рідного. На могилці, що довгі роки сумувала без хреста, заростаючи бур'яном, аж тепер його діждалась— за американські хустки чи за якусь іншу мануфактуру. За відомостями з рідних сторін, наші тихі, сільські цвинтарі наново зарясніли від білих, кам'яних хрестів, а каменярське ремесло зараховується чи не до найбільше поплатних, покищо в західніх областях УССР... Не знаю, як воно там зорганізоване — в „кустарний" спосіб, чи може вже постали хрестовиробничі артілі... Думаю, однак, що і в цьому випадку не обійшлося без ініціятиви наших жидів, які, пригадую собі, за моїх дитячих років теж ходили по селах і тесали з каменю славні хрести, хоч і з написами на них, в церковно-слов'янській мові, не завжди справлялись як слід.

Так чи так, а з дому пишуть, що навіть за одну шалянову хустку можна поставити нагробний хрест, правда, з тих, дешевших. За три хустки, то вже буде нагробник першої кляси, а за покривало на постіль (т. зв „капу") вам вифундують такий монумент, що й самому товаришеві голові львівського облвиконкому це соромно було б під ним відпочивати.

Слідкуючи за листами з Рідного Краю, можна виробити собі хоч часткове уявлення про життя-буття наших братів упродовж останніх років... Коли з-поза океану прийшли в Край перші посилки, наші брати і сестри старалися спершу „обігнати голод", тобто трохи підживитись. Це був, так сказати б, перший етап. На другому етапі, підживившись, стали одягатися, скидали ганчір'я й приводили себе до менше-більше нормального зовнішнього вигляду. На третьому етапі за пачки з Америки почався в Краю період „соціялістичного будівництва": люди стали думати про дах над головою — почали будувати хати.

Ніби продовженням третього етапу є теперішній, четвертий, коли то живі пригадали собі покійників і стараються привести до ладу їхні „житлові" умовини: віднаходять і впорядковують могили, ставлять хрести, нагробники, обводять огорожею цвинтарі. Впарі з тим відновляють і латають, як можуть, церкви, дзвіниці, кіпують дзвони, ікони, коругви та іншу церковну утвар.

При цій нагоді хотілося б згадати добрим словом тих наших проґресистів, які тепер так часто їздять до Краю на „вакейшен", а потім так розписуються в своїх „вістях" про колгоспи, трактори, трудодні та іншу електрифікацію.

Хотілося б спитати їх, мимоходом: „Чи, товариші, бувши в рідному селі, відвідали також рідну церковцю, взяли участь в свяченні пасок на Великдень, чи ходили в провідну Неділю з процесією на цвинтар?.. Чи поклонились на цвинтарі низьким могилам ваших батьків, братів і сестер або дітей та внуків?.. Може їх зотлілі кісточки під білими березами й гірким мохом просять у вас, коли вже не кам'яного хреста, то хоч одного Отченашика?.. Відвідайте їх, товариші, і не лякайтеся, дідько вас не візьме, а Ленін зі Сталіним також не перевернуться в мавзолеї комітьголовою..."

Ікер

Заробітні платні в ЗДА у кілька разів більші, як в Західній Европі

Ню Йорк. — Чейз Мангеттан Банк у своєму звіті стверджує, що хоч в державах західньої Европи заробітні платні збільшуються в більшому темпі як у ЗДА, то все ж таки заробітки американських фабричних робітників є на кілька разів більші, як европейських. Пересічна платня фахових американських робітників виносить по $2.68 від години праці, а в Норвегії, де є найбільші заробітки в Европі, робітник заробляє за годину праці по $1.08; в Голляндії, де є найнижчі заробітки — тільки по $0.57. Ці низькі европейські заробітки спричиняють те, що европейські держави можуть продукувати дешевші товари і з успіхом конкурувати з американськими промислом. Робітничі організації в Европі не можуть так часто добиватися збільшення заробітних платень, як це дістється у ЗДА, і тому довгше треба чекати, щоб заробітки европейських робітників зрівнялися з американськими.

Найближчим дорадником Кеннеді в Білому Домі був би його брат Роберт

Лос Анджелес. — Головний редактор щоденника „Клівленд Пресс" Луїс Б. Селцер вмістив статтю в органах пресового концерну Скріппса - Говарда, в якій твердить, що як сенатор Джан Ф. Кеннеді здобуде президентуру ЗДА, то найближчим його дорадником в Білому Домі буде його молодший брат Роберт. Селцер обсервував обидвох братів на конвенції і ствердив, що Боббі завжди конферував із Джеком, який не робив жадного кроку без розмови зі своїм молодшим братом. Редактор Селцер гадає, що Роберт Кеннеді, мабуть, не займатиме жадного урядового становища і не діставатиме державної платні, але буде часто перебувати в Білому Домі, щоб завжди допомогти братові своєю порадою. Роберт Кеннеді тісно співпрацював з своїм старшим братом під час правиборів. Він обожає Джека. Редактор Селцер уважає Боббі Кеннеді за найздібнішого з талановитої родини Кеннеді.

● Д-р Отто Галпери дістав від департаменту оборони медалю за визначну службу за те, що він є автором винаходу, який дозволяє американським кораблям і літакам бути „невидимими" для ворожих радарових приладів. Минулого року д-р Галпери дістав від уряду $340,000 за цей свій винахід, який абсорбує радарові хвилі ворожих апаратів і не дозволяє ворогові викрити американські літаки.

У Фініксі в п'ядміській літнисковій дільниці